OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ OKM/5/627/2018

Tavoiteohjausasiakirja
1.2.2018

Lahden kaupungin osaamiskeskuksen tavoitteet ja toiminta vuosien 2018-2019 aikana

1. Osaamiskeskusrakenne

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyi 11.12.2017 nuorisolain (1285/2016) 19 §:n nojalla nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden vuosien 2018 - 2019 ajaksi. Valtionapukelpoisuus myönnettiin kahdelletoista hakijalle.

Osaamiskeskus muodostaa aluehallintovirastojen nuorisotoimien sekä lakisääteisten valtion nuorisoneuvoston ja arviointi- ja avustustoimikunnan kanssa verkoston, joka vahvistaa nuorisotoimialan osaamista ja kehittämistä, vaikuttavuuden arviointia sekä tiedonkulkua nuorisoalalla. Tarvittaessa verkostoon voivat kuulua myös muut opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymät nuorisoalan osaamiskeskukset.

Osaamiskeskuksen tulee osaltaan vastata edustamansa nuorisoalan perus- ja erityisosaamisen kehittämisestä. Sen tulee myös tuottaa, koota ja jakaa tietoa edustamansa nuorisoalan kohderyhmästä, toimintaympäristön tilanteesta ja tarpeista sekä nuorisopolitiikkaan liittyvistä asioista niin nuorisoalan toimijoille ja yhteisöille kuin verkostolle ja opetus- ja kulttuuriministeriölle.

2. Osaamiskeskustoiminnan tavoitteet vuosille 2018-2019

Osaamiskeskukset muodostavat valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa tukevan kokonaisuuden.

Valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma 2017-2019, joka hyväksyttiin 12.10.2017, sisältää seuraavat nuorisopoliittiset tavoitteet:

- Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen;
- Nuorten työllistymistaidot ovat vahvistuneet ja syrjäytyminen vähenee;
- Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään;
- Yhä harvemmalla nuorella on mielenterveysongelmia ehkäisevän toiminnan ansiosta; ja
- Nuori saa riittävää neuvontaa ja muuta tukea itsenäiseen asumiseensa

Ohjelman painopisteet vuosien 2018-2019 osaamiskeskustoiminnalle:

Nuorten osallisuus

Nuorten kansalaistoiminnan edellytysten vahvistaminen; nuorisolain 24 § mukaisen nuorten osallisuuden, vaikuttamisen ja kuulemisen edistäminen; kuntalain 22 ja 26 § mukaisten kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen edistäminen nuorten osalta; sekä nuorten osallisuus- ja demokratiakasvatus, mukaan lukien sähköisten osallistumispalveluiden käytön edistäminen.

Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön koordinaatio, Nuorisotakuun toimeenpanon vahvistaminen ja monialainen yhteistyö nuorten elinolojen edistämiseksi.

Verkossa tapahtuva nuorisotyö sekä nuorten tieto- ja neuvontapalvelut

Digitaalisten menetelmien käytön edistäminen nuorisotyön eri osa-alueilla ja digitaalisen nuorisotyön osaamisen kehittäminen; nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden tukeminen.

Nuorisotyön laadun ja menetelmien kehittäminen

Nuorisotyön monipuolisen vaikuttavuuden edistäminen, mukaan lukien kouluissa ja kirjastoissa tehtävä nuorisotyö sekä kulttuurinen ja liikunnallinen nuorisotyö; nuoria koskevan tutkimustiedon tuottaminen ja indikaattorien kehittäminen sekä nuoria koskevan tiedon kerääminen, tallentaminen ja analysointi; sekä nuorisotyön uusien muotojen kehittäminen, dokumentointi ja levittäminen.

Kukin osaamiskeskus toteuttaa tehtäviään jollakulla edellä mainituista painopisteistä.

Osaamiskeskuksella on riittävä valmius ja osaaminen osallistuakseen yllä mainittujen painopisteiden eurooppalaisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Osaamiskeskuksen tulee ottaa toiminnassaan huomioon eri sukupuolten, kieliryhmien ja vammaisten nuorten tarpeet sekä kestävän kehityksen tavoitteiden ja nuorten yhdenvertaisen kohtelun edistäminen.

Osaamiskeskus osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön noin 1-2 kertaa vuodessa järjestämiin yleisiin sekä erillisiin, noin 1-2 kertaa vuodessa järjestettäviin painopistekohtaisiin verkostotapaamisiin.

Osaamiskeskuksen tulee tuottaa sisältöjä aluehallintovirastojen järjestämiin, yhdessä koordinoimiin alueellisiin koulutustilaisuuksiin.

3. Lahden kaupungin osaamiskeskuksen tehtävät vuosille 2018–2019

3.1 Lahden kaupungin hallinnoiman Kanuunan osaamiskeskuksen vahvuus ja merkitys

Kanuuna on kunnallisen nuorisotyön kehittäjä, joka muodostuu 27 suurimman suomalaisen kaupungin nuorisopalveluista. Kanuunan toimialueella työskentelee 80 % kunnallisista nuorisotyöntekijöistä ja Kanuuna-kaupungeissa asuu yli 60 % alle 29-vuotiaista. Kanuuna laajenee vuoden 2018 aikana siten, että verkostossa on edustajia kaikista maakunnista.

Kunnallisen nuorisotyön kehittämisen osaamiskeskuksena Kanuuna laajentaa toimintaansa nykyistä tiiviimmin verkoston ulkopuolisiin kuntiin. Osaamiskeskustoiminta tehostaa kunnallisen nuorisotyön hyvien käytänteiden laajempaa hyödyntämistä, vahvistaa toimialan tieto-taitoa nuorisopoliittisissa kysymyksissä ja kehittää nuorisotyön dokumentointia ja vaikuttavuuden osoittamista niin kuntakohtaisesti kuin valtakunnallisesti. Kehittämistyössä

otetaan huomioon kunnallisen nuorisotyön yhteistyö mm. paikalliseen järjestötoimintaan, opetuksen- ja koulutuksen järjestäjiin sekä liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan. Kanuuna osallistuu kansainvälisten organisaatioiden ja verkostojen kautta myös eurooppalaiseen nuorisotyön kehittämiseen. Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksena Kanuunalla on yhteys kaikkiin nuorisolain ja valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan ohjelman tavoitteisiin ja toimeenpanoihin.

3.2 Osaamiskeskus Kanuunan tehtävät:

Sisältö	**3.2.1. Kunnallisen nuorisotyön kehittämisen ja hyvien käytäntöjen verkosto.**
Tavoite	Tavoitteena on verkostojen ja verkostotoiminnan edelleen kehittäminen, uusien verkostojen perustaminen ja/tai yhdistely osoitetun (kentän) tarpeen mukaan. Verkostoissa tuotettu tieto on ketterästi hyödynnettävissä eri puolella Suomea ja Eurooppaa. Kotimaisille ja eurooppalaisille tutkimus- ja kehittämishankkeille osaamiskeskus on jalkautumista tukeva verkosto. Nuorisotyön ajantasainen ja vaikuttava viestintä, toimijoiden välinen vuorovaikutus ja tiedonvälitys tukevat osaamiskeskuksen kaikkia tehtäviä.
Toimenpiteet	Vuoden 2018 aikana kartoitetaan kunnallisen nuorisotyön eri toimijoiden näkemykset Kanuunan verkostojen ajankohtaisuudesta ja kysytään uusien verkostojen tarpeista. Verkkosivut uudistetaan ja uutiskirjeiden välittämistä varten hankitaan tarkoituksen mukainen työkalu.
Tulosodotus	Laajentuneella Kanuuna-verkostolla on selkeä ja vahva rooli kunnallisen nuorisotyön kehittäjänä ja nuorisopoliittisena toimijana sekä kantaaottavana kunnallisen nuorisotyön edustajana.
Mittarit	Tulos osoitetaan 2018: 1. Kysely verkostojen toimivuudesta ja tarpeellisuudesta kunnalliselle nuorisotyölle ja oma kysely kumppaneille ja sidosryhmille/tulokset 2. Kanuunan verkostot, verkostotapaamiset, ohjelmat, osallistujat, tuotettu materiaali (esim. ohjeet, kriteeristöt, julkaisut), palaute 3. Järjestetyt seminaarit ja koulutukset, ohjelmat, osallistujamäärät, palaute 4. Yhteistyö kumppaneiden kanssa 5. Kansainvälinen verkosto- ja koulutusyhteistyö, edustukset ja osallistuminen kansainvälisissä työ- ja ohjausryhmissä. 6. Verkkosivut uusittu, kävijäseuranta, uutiskirjeet ja lehdistötiedotteet, kannanotot, artikkelit, sosiaalisen median käytön seuranta. 7. Osaamiskeskus Kanuunalle tuotetaan yhdessä eri kumppaneiden kanssa kriteeristö, jonka pohjalta toteutetaan vuosittainen itsearviointi ja vuonna 2019 kumppaneiden auditointi (osoittaa osaltaan tuloksellisuutta kaikkien tehtävien kohdalla). Auditointi toteutetaan Kanuunan Nuorisotyön itsearviointi- ja auditointimalliin pohjautuen.
Sisältö	**3.2.2. Nuorisotyön asemoinnin valtakunnallinen verkosto**
Tavoite	Kunnallisen nuorisotyön asemointi maakunta- ja SOTE-uudistuksien muuttaessa toimintaympäristöä.
Toimenpiteet	Kanuunaan palkataan aluetyönsuunnittelija. Alueelliset tarpeet ja olemassa olevat resurssit kartoitetaan ja kehitetään Kanuunan verkostojen toimintamahdollisuuksia alueittain yhteistyössä alueen/maakunnan, Kanuunakaupungin/kaupunkien, AVI: en, pienempien kuntien, oppilaitosten, korkeakoulujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuonna 2018 kartoitetaan nuorisotyön roolia maakunnallisissa HYTE, SOTE ja LAPE ryhmissä.

	Vuosittaiseen Kanuuna-seminaarin osallistuu vuodesta 2018 lähtien 28 (sis. Kajaanin) suurimman kaupungin nuorisotoimenjohto ja pienempien kuntien nuorisotoimien johdon edustajat kaikilta AVI-alueilta (toimintamallia kehitetään yhdessä pienten kuntien kanssa vuosina 2018–2019). Kanuunan toimintaperiaatteet tarkastetaan ja päivitetään Kanuuna-seminaarissa 2018 vastaamaan uuden kunnallisen kehittämisverkoston/osaamiskeskuksen tarpeita huomioiden pienet kunnat myös Kanuunan päätöksenteossa. Kajaani kutsutaan Kanuuna-kaupungiksi. Kajaanin liityttyä jokaisessa maakunnassa on Kanuuna-kaupunki veturina pienten kuntien kanssa tehtävälle kehittämistyölle.
Tulosodotus	Kaikilla kunnallisen nuorisotyön toimijoilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksen toimintaan ja kehittää suomalaista nuorisotyötä osana verkostoa alueellisesti ja valtakunnallisesti.
Mittarit	Tulokset osoitetaan jokaisen AVI-alueen toimenpideohjelmassa. Toimenpideohjelmat 2018 sisältävät jokaisella alueella: 1. Kartoituksen kunkin alueen nuorisotyön toimijoista ja toimijoiden kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskukselle asettamista toiveista (mm. tiedotus, koulutukset, verkostotoiminta, yhteistyö, vaikuttaminen, kunnallisen nuorisotyön edunvalvonta). 2. Kartoituksen jälkeen jokaisella alueella järjestetyn aluetilaisuuden ohjelma, osallistujat, palaute 3. Jokaiselta AVI-alueelta on valittu pienten kuntien edustaja Kanuuna-seminaariin. Edustajat osallistuvat Kanuunan toimintaperiaatteiden päivittämiseen vastaamaan kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskuksen vaatimuksia. 4. Toteutuneet alueelliset koulutukset, -seminaarit (järjestäjänä/kumppanina), osallistujamäärät, palautekyselyt 5. The Logbookin käyttäjäkunnat, koulutukset, alueen Logbook-mentorit 6. Kartoituksen nuorisotyön roolista AVI-alueen maakunnallisissa SOTE, HYTE ja LAPE ryhmissä 7. Jokaisen alueen erityispiirteet huomioiva toimintasuunnitelmapohja kullekin alueelle vuodelle 2019. Vuoden 2019 toimintasuunnitelmassa painotetaan arviointia.
Sisältö	**3.2.3. The Logbook -sähköisen dokumentoinnin työkalun käyttöönotto ja kehittäminen kuntien nuorisotoimissa**
Tavoite	LogBook-järjestelmä antaa käyttäjilleen numeerisen tiedon lisäksi laadullista ajantasaista tietoa sekä mahdollistaa nuorille toteutettavien laadullisten kyselyjen toteuttamisen. Tavoitteena on, että valtakunnallinen sähköinen dokumentoinnin työkalu, The Logbook, on käytössä kaikissa Kanuuna-kaupungeissa ja vähintään 20 pienemmässä kunnassa vuoden 2018 aikana (valtakunnallinen kattavuus noin 80–90%).
Toimenpiteet	Kanuunaan palkataan kouluttaja/suunnittelija. Kanuuna kouluttaa kaikki kunnat käyttämään työkalua. Kanuuna perustaa koulutusta ja opastusta tukevan tuki-/mentorointiverkoston hyödyntäen Kanuunan omaa Digiryhmää. Vuonna 2018 toteutetaan Logbookin käyttöönotto/koulutus valtakunnallisesti, kehitetään työkalun raportointi vastaamaan osaamiskeskuksen tarpeita (tila/ryhmä, kunta, AVI-alue, maakunta, valtakunta -tasot).
Tulosodotus	Valtakunnallisesti kattava reaaliaikainen tieto kunnallisesta nuorisotyötästä.
Mittarit	Tulokset osoitetaan: 1. Logbook mentorikoulutukset, osallistujat, mentoriverkosto 2. Logbook alue- ja kuntakoulutukset, osallistujat, palaute 3. Logbookkia käyttävät kunnat 4. Kanuunan päivitetyt, yhteiset tunnusluku-ohjeet 5. Tuotettu määrällinen ja laadullinen tieto/materiaali 6. Tiedon hyödyntäminen (ajoittunee pääosin vuodelle 2019) 7. Yhteistyö kumppaneiden kanssa (ajoittunee vuodelle 2019) 8. Kansainvälinen tiedonvaihto (ajoittunee vuodelle 2019)

4. Rahoitus

Osaamiskeskus hakee valtionavustusta kullekin toimintavuodelleen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeiden mukaisesti. Valtionavustus myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen yhdessä sopimiin tehtäviin. Arviointi- ja avustustoimikunta tekee asiassa esityksensä.

Osaamiskeskustoiminta rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 29.91.50 (rahapelitoiminnan voittovarat nuorisotyön edistämiseen). Osaamiskeskustoimintaan on varattu 5 150 000 euroa vuonna 2018.

Avustuksen määrää harkittaessa ottaa opetus- ja kulttuuriministeriö nuorisolain 19 §:n mukaisesti huomioon osaamiskeskuksen tehtävät ja toiminnan laadun sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, ja arvioi edellä mainittuja seikkoja valtioneuvoston nuorisotyötä ja – politiikkaa koskevan asetuksen (211/2017) 7 §:n mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa Lahden kaupungin osaamiskeskuksen toimintaa seuraavasti:
- 327 000 euroa vuonna 2018 avustushakemuksessa esitetyn kustannusarvion mukaisesti.
- vuoden 2019 avustus myönnetään avustushakemuksesta.

5. Raportointi

Osaamiskeskus tekee avustuksen käytöstä selvityksen viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä tuloksellisuusraportointi että kustannuspaikkakohtainen talousraportointi.

Tämän lisäksi osaamiskeskus varautuu toimittamaan vuoden 2019 avustushakemuksensa yhteydessä selostuksen siihenastisesta toiminnastaan. Selostuksen tulee sisältää yhteenveto aikaansaaduista tuloksista.

Osaamiskeskuksen tulee viipymättä ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle suunniteltuun toimintaansa vaikuttavista muutoksista. Näissä tilanteissa käydään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen väliset tarkentavat keskustelut.

6. Tavoiteohjausasiakirjan voimaantulo ja tarkistaminen

Tavoiteohjausasiakirja tulee voimaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäessä avustuksen nuorisoalan osaamiskeskuksen vuoden 2018 osaamiskeskustoimintaan.

Tavoiteohjausasiakirjaa voidaan sen voimassaoloaikana tarkistaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja nuorisoalan osaamiskeskuksen yhteisellä päätöksellä. Mikäli vuodelle 2019 myönnettävä avustus poikkeaa olennaisesti vuoden 2018 avustuksen tasosta, tullaan osaamiskeskuksen tehtäviä tarkistamaan vastaavasti.

Allekirjoitukset

Georg Henrik Wrede
Johtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Jouni Kivilahti
Nuorisotoimen johtaja
Lahden kaupunki
Osaamiskeskuksen Kanuunan psta